

Oktatási Hivatal

A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz.: város

..... utcahsz.

A felkészítő tanár(ok) neve:

.....

Iskolai pontszám: Javító tanár

Bizottsági pontszám: Bizottsági tag(ok):

- 1) A bibliai hely (*könyv, rész, vers*) pontos megjelölése nélkül **nevezze meg** a **szereplőt / szereplőket**, akihez / akikhez az idézet kapcsolódik!
(Helyes válaszonként **1** pont)

Az idézet	A szereplő / a szereplők neve
a) „...Megfizette az útiköltséget, és beszállt, hogy elmenjen velük Tarsisba, az Úr színe elől. Az Úr azonban nagy szelet támasztott a tengeren. Hatalmas vihar támadt a tengeren. A hajó mármár összezúzódt. A hajósok megrémültek...”	
b) „...És összegyűjték ... a gyülekezetet a kőszikla elé, és monda nékik: Halljátok meg most, ti lázadók! Avagy e kősziklából fakasszunk-é néktek vizet?...”	
c) „...Engedd, hogy ehessem e veres ételből, mert fáradt vagyok. ... Add el hát nékem azonnal a te elsőszülöttségedet... S akkor ... ada ... kenyeret, és főtt lencsét, és evék és ivék, és felkele és elméne. Így veté meg ... az elsőszülöttségét...”	
d) „...És monda: Ne nyújtsd ki a te kezedet a gyermekre, és ne bántsd őt: mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedvezél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek én érettem...”	
e) „...Az égi madaraktól is hetet-hetet, hímet és nőstényét, hogy magvok maradjon az egész föld színén. Mert hét nap múlva esőt bocsátok a földre negyven nap és negyven éjjel; eltörlök a föld színéről minden állatot, melyet teremtettem. ...”	
f) „...A kígyó pedig ravaszabb vala minden mezei vadnál, melyet az Úr Isten teremtett vala, és monda az asszonynak: Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek? ...”	
g) „...amit Isten cselekedni akar, megmutatta a Fáraónak. Ímé hét esztendő jó, és nagy bőség lesz egész Egyiptomban. Azok után pedig következik az éhség hét esztendeje...”	

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

2) **Pótolja a hiányokat** a két nemzeti imádságunk, a *Himnusz* és a *Szózat* egymást követő soraiban – egyenként **0,5** pontért!

- a) „Bújt az, s felé
 nyúl barlangjában,
 nézett, s nem lelé
 a hazában.
 Bércre hág, és száll,
 Bú s mellette,
 lábainál,
 S felette.”
- b) „Szabadság! hordozák
 zászlóidat,
 S legjobbjaink
 A harc alatt.
- S anyyi közt,
 Oly sok után,
 bár, de nem,
 Él nemzet e hazán.”

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

3) A **megnevezett szereplők** (csoportonként) ugyanahhoz az alkotáshoz tartoznak. A felsorolásokból azonban **egy-egy név nem illik** a többiekhez. **Töltse ki** a táblázatot!

- A) Ilma, Kurrah, Rosencrantz, Fejedelem, Balga
 B) Cléante, Damis, Elmira, Cumilla, Valér
 C) Izidóra, Saint-Just, Rudolf, Helene, Tankréd

Szerző és mű-cím, ahová a „csoport” besorolható (0,5 - 0,5, összesen 3 pont)	Az „oda nem illő” szereplő neve (1-1, összesen 3 pont)	Szerző és mű-cím, ahová az „idegen” szereplő tartozik (0,5 - 0,5, összesen 3 pont)
A)		
B)		
C)		

Az elérhető pontszám:	9
Az elért pontszám:	

4) **Húzza alá a hibás adatokat a Kölcsey Ferencről szóló „önéletrajzi” szövegben!**

Nem szükséges javítania azokat.

A felismert hibák jelöléséért egyenként **0,5** pontot kaphat. Ha azonban a *jót is aláhúzza*, a végeredményből le kell vonni adatonként **0,5** pontot.

Sződligeten születtem 1790-ben.

Tanulmányaim során retorikai példaképem Seneca volt.

A munkácsi országgyűlésen Somogy megye képviselőjeként a haza és a haladás ügyéért szóltam. Sürgettem a parasztság fölszabadítását, és szorgalmaztam az anyanyelv pallérozását.

A Rebellis versben kijelentettem: „Talpra, magyar,...!”

Kálmán unokaöcsémhez is volt néhány kedves szavam, hiszen neki ajánlottam Parakleitosz című írásomat.

Nemzetünk sorsa miatt aggódva megfogalmaztam költeményemet, a Zrínyi negyedik énekét.

Pályatársaimat mindig szigorúan bíráltam, mert arra gondoltam, hogy a magam elé állított morális és szakmai követelmények elvárhatók más költőktől is. E törekvésemben Karinthy Ferenc személyében méltó társra találtam.

Utólag már bánom, hogy a Bessenyei-bírálatom túlságosan éles hangvételű volt.

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

5) **Mitológia**

Pótolja a hiányzó szavakat, neveket, kifejezéseket – egyenként **0,5** pontért!

Ilion neve szerepel a trójai mondakörben is.

A két lánytestvér közül Heléné Mükéné királyának, hitvese lett.

A másik lány, Klütaimnésztra, a később toborzott görög hadak fővezéréhez,

..... ment feleségül. A bonyodalmak a viszály istennője,

miatt kezdődtek. Őt ugyanis Péleusz és Thetisz

Úgy állt bosszút, hogy a kertjéből szerzett

ráírta: „A!” Három istennő vetélkedett a „címért”: Héra,

..... és Pallasz Zeusz a trójai

királyfit kérte meg: legyen „döntőbíró”. Ő ítélte a „jutalmat”.

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 6) A költészet egyik szép szervező eleme, fontos eszköze a **gondolatrítmus**. A **három** megnevezett közül (**párhuzam – ellentét – fokozás**) írja a táblázatba az idézetek mellé a megfelelőt!

(Helyes válaszonként **1** pont)

I d é z e t e k	A gondolatrítmus fajtája
a) „Ujjával a hangszert fogja, Térdével a görbét tartja, Két keze között a hárfát,…” (Kalevala – Vikár Béla fordításában)	
b) „Hallottad-e hírét a híres Szebennek? A híres Szebennek, s a híres Mohának, A Mohában lakó Kerekes Péternek, S Kerekes Izsáknak, ő felnőtt fiának?” (Népköltészet)	
c) „Nem kellesz énnékem Gazdag bíró lánya, Kell nékem, kell nékem Szegény ember lánya.” (Népköltészet)	
d) „Nem szoktam, nem szoktam Kalitkában hálni, Csak szoktam, csak szoktam Zöld erdőbe járni. …” (Népköltészet)	
e) „Zöld erdőben járni, Fenyőmagot enni, Fenyőmagot enni, Gyöngyharmatot inni.” (Népköltészet)	
f) „Az öröm örömmé lendült, Vígsga vigassággá pendült…” (Kalevala – Vikár Béla fordításában)	
g) „... Gyönyörű szép mezőn engemet éltet, És szép kies folyóvízre legeltet; Lelkemet megnyugtatja szent nevében, És vezérl engem igaz ösvényében.” (23. zsoltár – Szenczi Molnár Albert fordításában)	

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

- 7) **A tékozló fiú** (Biblia, Újszövetség, Lukács evangéliuma). A jól ismert történet alapján **értékelje röviden a kisebbik és a nagyobbik fiú**, illetve az **apa magatartását!**
Mindegyik szereplőről **írjon két-két elfogadható, helyesen megfogalmazott mondatot!**
(Szereplőnként **két-két helytálló** válaszáért, válaszelemenként **1-1**, összesen **6** pont.)

a) **A kisebbik fiú:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) **A nagyobbik fiú:**

.....

.....

.....

.....

.....

c) **Az apa:**

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

8) **Verstani** feladatok:a) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **nevezze meg a sorfajta!**(Helyes válaszonként **0,5** pont, összesen **2** pont)

I d é z e t e k	A sorfajta neve
a) „Harmadnap olyankor, egy fölleges estén, ...”	
b) „Bús feledékenység koszorútlan alakja lebegnek...”	
c) „Káka tövén költ a ruca.”	
d) „Naggyá csak fiaid szent akarátja tehet.”	

b) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **határozza meg a verselést (1 pont);****állapítsa meg a sorfajtaikat (1 pont); nevezze meg a strófát / versszakot (1 pont)!**

A sorfajtaiknál csak a teljes megoldás ér pontot!

(Idézetenként összesen **3-3** pont)

Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (Romlásnak ... - részlet)		
<p>„Nyolc századoknak vérzivatarja közt Rongált Budának tornyai állanak, Ámbár ezerszer vak tüzedben Vérideit, magadat tiportad.”</p>		
A verselés	A sorfajtaik	A strófa / versszak
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (részlet)		
<p>„Itt hágy, s vissza se tér majd gyönyörű korom, Nem hozhatja fel azt több kikelet soha! Sem béhunyt szememet fel nem igézheti Lollim barna szemöldöke!”</p>		
A verselés	A sorfajtaik	A strófa / versszak

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

9) **Ki a szerző, ki a megszólított?**

Az idézeteket az eredeti helyesírással közöltük.

(Helyes válaszelemenként **0,5 - 0,5** pont)

I d é z e t e k	A szerző	A megszólított
a) „Rég a latin környék latinabbá tette a versem, Barbár táj barbár szóra kapatja a szám. Hozd ide Vergiliust: hamisan fog szólni a lantja; Vagy Cicerót: itt elnémul a nagy Ciceró. Ám te segíthetnél: ha göcsörtjeiket lecsiszolnád, Azt hinné az itész: mind Helikonra való.” (Csorba Győző fordítása)		
b) „...Mindezekből megláthatja kéd, hogy micsoda városban telepítettek le bennünket; annak micsodás lakosai vannak, ... De azt még nem mondtam kédnek, hogy én micsoda szokást tartok. Az én szokásom a', hogy tíz órakor lefekszem, és a szemeimet bézárom, és rend szerint azokat fel nem nyitom másnap hatodfél óráig. ...”		
c) „...És mily sokat nyerék! Pusztán a pályabér Majd elhomályosít, midőn felém ragyog: De hát a ráadás! ... Lelkem lelkéig ér, Hogy drága jobbkezed osztályosa vagyok. S mi vagyok én, kérded. Egy népi sarjadék, Ki törzsömnek élek, érette, általa; Sorsa az én sorsom, s ha dalra olvadék, Otthon leli magát ajakimon dala. ...”		
d) „...Ha van mit ennünk, innunk és szeretnünk, Ha józan elménk, s testünk nem beteg, Kívánhatunk-e s lelhetünk-e több jót, S adhatnak-é mást a királyi kincsek? – Így ír, így érez, így él most barátod, Ki téged, édes Miskám, megkeres Az új Zephyrrel s első fülmilével, ...”		
e) „...Fáradj a hazáért, s nem tenmagadért; így nem leszen okod panaszkodni. Ki magáért fárad, gyakran csalatkozik; ki lelke erejét hazájának szenteli, annak tettei előbb-utóbb sikerrel koronáztatnak meg; s a siker felől az emberiség elismert haladása biztosít. ...”		

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

10) Kérdéseink **Petőfi Sándor** *Az apostol* című alkotásához kapcsolódnak:

a) Az alkotás műfaja (0,5 pont):	
b) A történet a <u>francia forradalom</u> három jelszava köré szerveződik! Nevezze meg azokat! (1,5 pont)	
c) A főhős neve (0,5 pont):	
d) Értelmezze rövid, helyesen megfogalmazott mondatokban a <u>szőlőszemről</u> szóló parabola <u>lényegét!</u> (2 pont)	
e) Említsen két szereplőt, aki <i>szereti</i> a főhőst; hűséges; ragaszkodik hozzá! (0,5-0,5 pont)	
f) Írjon két példát a <i>szabadság</i> motívumának jelenlétére! (0,5-0,5 pont)	
g) Mit kellett a főhősnek kényszerből <i>cselekednie</i> az alábbi személyeknél? (0,5-0,5 pont) 1) A <i>részeges vénember</i> nél, aki a <i>szomszédasszonnyal</i> tápláltatja a gyermeket? 2) Az <i>öregasszonynál</i> (a <i>banyánál</i>)? 3) A <i>gazdag úrnál</i> ?	1) 2) 3)
h) „...megérkezik / A nagy szüret, / Akkorra én már rég lementem,...” ↔ de: „...én is egy sugár vagyok.” Foglalja össze röviden a költői látomás szépségének; a szembeállításnak, az <i>ellentétnek</i> a <u>lényegét!</u> (2 pont)	

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

- 11) **Nevezze meg** a *művészt* a látott három-három adat alapján!
(Helyes megoldásonként **1** pont)

A három – három adat	A költő / író neve
a) Sententia és pictura / Debrecen / Csurgó	
b) Kortársak parodizálása / Agyoperáció Stockholmban / „Nem mondhatom el senkinek,…”	
c) Van alteregója / „Homo aestheticus” / „Tanár az én apám”	
d) Nem írt magyarul / Ferrarai és padovai tanulóévek / Pécsi püspök	
e) Az alföldi ember jó ismerője / Bodri juhász / Édesapja kudarcaiból megtanulja az újrakezdést	
f) Egyik barátja a festő Gulácsy Lajos / Sárvári Anna / Újságíró is	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 12) **Határozza meg** röviden az alábbi *fogalmakat*!
(Helyes válaszonként **1** pont)

a) Aurea mediocritas	
b) Az ún. anonimitás elve	
c) Gesta / „res gesta”	
d) Dolce stil nuovo	
e) Athleta Christi	

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

13) **Nevezze meg** az eredeti helyesírással közölt, **táncról szóló** idézetek **szerzőjét** vagy **címét!**

(Helyes megoldásonként **1** pont)

a) „... Odakinn lefut a nyílt utca során, Táncolni , dalolni se szégyell: Dala víg: ›Egyszer volt egy leány, Ki csak úgy játszott a legénnyel, Mint macska szokott az egérrel! ‹”	
b) „... Azért ne bánkódjál én jó vitéz társam, ürülj minden gondoktul, Eléggé hordoztuk heában az sok bút, legyen már tőlünk távul, Mostan igyunk, lakjunk, vigadjunk, táncoljunk , távozzunk bánatunktul!...”	
c) „... Nosza rajta, jó katonák, Igyunk egészséggel! Menjen táncba ki-ki köztünk Az ő jegyesével! ...”	
d) „... Látjátok ezt a táncot ? Halljátok e zenét? Akik még nem tudtátok, Most megtanulhatjátok, Hogyan mulat a nép. ...”	
e) „...›Szép gyermekem, jöjj velem, azt akarom: megládd: lányaim várnak nagyon, - táncolnak is ők, ha a hold idesüt s majd álomba ringat gyöngé kezük...‹”	
f) „... Órjas szemekben hull a zápor, Lenn táncol órjas buborék; Félkörben az öngyilkos tábor Zúg fel s le, mint malomkerék; A Duna győzi s adja meg. ...”	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

14) Írja be a jellemzések alapján a **stílusirányzat** nevét!

(Helyes válaszonként 1 pont)

J e l l e m z é s e k	A stílusirányzat neve
a) „Elszakadás” – „kivonulás”; szeszélyes, bizarr formák, dekoratív díszek	
b) A gondolati tartalom, elvont eszme, fogalom érzékletes képpel való kifejezése, helyettesítése. Jellemző eszköze: bonyolult szókapcsolat, zeneiség.	
c) A megsejtetés, az atmoszféra-teremtés a fontos, nem pedig a részletek pontos kidolgozása.	
d) Stílus nyersség; fényképszerű ábrázolás; szókimondás	

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

15) Állapítsa meg az egyes **Ady Endre-sorok** legjellemzőbb szóképeit / alakzatait!

(Helyes válaszonként 0,5 pont)

a) „A szívem egy nagy harangvirág.”	
b) „Sípja régi babonának”	
c) „Mindegy, indulj csak vakmerőn / Mint régen-régen cselekedted.”	
d) „Ezerszer Messiások / A magyar Messiások.”	
e) „Páris, az én Bakonyom”	
f) „Köd-gubában jár a November.”	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

16)) **Írja** a táblázatba (az évszámok feltüntetése nélkül) **az alább közölt szerzők nevét / címeket – időrendben** – egyenként **0,5** pontért! (Részpont adható.)

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem; **Károli** Gáspár fordításában: Biblia;
Ómagyar Mária-siralom; **Sylvester** János: Új Testamentum; **Halotti Beszéd**
 és Könyörgés; **II. Rákóczi** Ferenc: Vallomások

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

17) E feladat a pályázó által választott, a **második** fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik.

A választott téma:

Indokolja meg a témaválasztását! Kerülje az általánosságokat (pl.: „...mert szeretem” stb.)!

A két konkrét, igényesen megfogalmazott válasz **1-1** pont.

a)

.....

b)

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Bibliai idézetek és szereplők	7		
2)	Himnusz - Szózat	8		
3)	„Odailó” és „idegen” hősök	9		
4)	Hibás Kölcsey-önéletrajz	5		
5)	Mitológia	6		
6)	Gondolatrítmusok	7		
7)	A tékozló fiú	6		
8)	Verstan	8		
9)	Szerzők és megszólítottak	5		
10)	Petőfi Sándor: Az apostol	10		
11)	Három adat – egy művész	6		
12)	Fogalmak meghatározása	5		
13)	Tánc	6		
14)	Stílusirányzatok	4		
15)	Az Ady-sorok szóképei / alakzatai	3		
16)	Művek időrendben	3		
17)	A választott téma	2		
Az elérhető maximális pontszám		100		